

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGOMŲ TERITORIJŲ ĮSTATYMO Nr. I-301 1, 2, 5, 7, 9, 11, 13, 16, 18, 20, 23, 25, 27, 29, 30, 31 IR 32 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 32¹ STRAIPSNIU IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2016 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 1 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Šis Įstatymas reglamentuoja saugomų teritorijų sistemą ir su ja susijusius visuomeninius santykius, saugomų teritorijų nustatymo ir steigimo, apsaugos, tvarkymo ir kontrolės teisinius pagrindus, reglamentuoja veiklą jose, taip pat nustato tarptautinės svarbos teritorijų, tarp jų Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų, bei gamtinio karkaso kūrimą ir veiklos reglamentavimą.“

2 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. **Natūralios buveinės apsaugos būklė** – natūralią buveinę ir jos būdingas rūšis veikiančių poveikių visuma, galinti turėti ilgalaikę įtaką buveinės natūraliam paplitimui, struktūrai, funkcijoms ir jos būdingų rūšių išlikimui, atsižvelgiant į vertinimą, europinėje teritorijoje valstybių narių, kurioms taikoma Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo arba Lietuvos Respublikos teritorijoje arba šios buveinės natūraliame areale.“

2. Pakeisti 2 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. **Draustinis** – saugoma teritorija, skirta moksliniu ir pažintiniu požiūriu vertingoms gamtos ir (ar) kultūros vietovėms, jose esančioms gamtos ir nekilnojamosioms kultūros vertybėms, kraštovaizdžio ir biologinei įvairovei išsaugoti. Teritorijoje esančių vertybių išsaugojimas užtikrinamas nenutraukiant joje ūkinės veiklos.“

3. Pakeisti 2 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. **Ekologinės apsaugos prioriteto teritorija** – teritorija, kurioje palaikoma ekologinė kraštovaizdžio pusiausvyra, siekiama išvengti neigiamo poveikio saugomoms gamtos ir nekilnojamosioms kultūros vertybėms arba neigiamo antropogeninių objektų ir veiklos poveikio aplinkai.“

4. Pakeisti 2 straipsnio 27 dalį ir ją išdėstyti taip:

„27. **Pažintinis turizmas** – turizmas, apimantis tikslingą krašto gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių, kraštovaizdžio, istorijos pažinimą, mokymąsi.“

5. Pakeisti 2 straipsnio 29 dalį ir ją išdėstyti taip:

„29. **Rezervatas** – saugoma teritorija, kurioje siekiama išsaugoti, tirti moksliniu požiūriu ypač vertingas gamtos ir nekilnojamąsias kultūros vertybes, užtikrinti natūralią gamtinių procesų eigą arba nekilnojamųjų kultūros vertybių autentiškumo išsaugojimą, propaguoti gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugą. Šioje teritorijoje nustatoma konservacinė žemės naudojimo paskirtis ir nutraukiama ūkinė veikla.“

6. Pakeisti 2 straipsnio 36 dalį ir ją išdėstyti taip:

„36. **Saugomų teritorijų kontrolė** – saugomų teritorijų kraštovaizdžio ekologinės pusiausvyros, gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos ir saugomų teritorijų lankymo reikalavimų, nustatytų teisės aktais ir saugomų teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais, laikymosi priežiūra.“

7. Pakeisti 2 straipsnio 18 dalį ir ją išdėstyti taip:

„18. **Genetiniai sklypai** – saugomos teritorijos, skirtos genetiniams medynams ir kitų rūšių natūraliems genetiniams ištekliams išlaikyti.“

8. Pripažinti netekusia galios 2 straipsnio 26 dalį.

9. Pripažinti netekusia galios 2 straipsnio 34 dalį.

10. Pakeisti 2 straipsnio 37 dalį ir ją išdėstyti taip:

„37. **Saugomų teritorijų nuostatai** – teisės aktai, apibrėžiantys atskirų saugomų teritorijų išskirtinę vertę ir nustatantys jų apsaugos ypatumus arba nustatantys saugomų teritorijų tipų bendrus apsaugos ir tvarkymo reikalavimus, valdymo bei apsaugos ir tvarkymo organizavimo principus.“

11. Pakeisti 2 straipsnio 44 dalį ir ją išdėstyti taip:

„44. **Valstybinis saugomų teritorijų pareigūnas** – saugomų teritorijų direkcijos ar Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos valstybės tarnautojas, atliekantis viešojo administravimo funkcijas ir pagal įstatymus turintis įgaliojimus duoti nepavaldiems asmenims teisės aktų nustatytus privalomus nurodymus.“

12. Papildyti 2 straipsnį 52 dalimi:

„52. **Buvusi sodyba** – vieta žemės sklypo dalyje, kurioje faktiškai buvo teisėtai pastatytas gyvenamasis namas su pagalbinio ūkio, kitos paskirties statiniais ar be jų, tačiau neišliko dėl susidariusių aplinkybių (nugriautas, sugriuvo, sudegė ar kitaip sunyko), kai jo buvimo juridinis faktas ir vieta patvirtinta teismo sprendimu.“

13. Papildyti 2 straipsnį 53 dalimi:

„53. **Gamtos vertybės** – atskiri gamtos objektai ar jų teritoriniai kompleksai, turintys mokslinę, ekologinę, kultūrinę, pažinimo ir kitokią vertę, svarbūs kraštovaizdžio ir biologinei įvairovei išsaugoti bei pažinti, taip pat su konkrečia teritorija siejami joje nuolat ar periodiškai pasireiškiantys gyvūnų rūšių migracijos, karsto, kiti gyvosios ar negyvosios gamtos reiškiniai ir procesai, kuriantys teritorijos išskirtinę vertę.“

14. Papildyti 2 straipsnį 54 dalimi:

„54. **Saugomų teritorijų direkcija** – biudžetinė įstaiga, įsteigta apsaugos ir tvarkymo priemonėms įgyvendinti, stebėsenai vykdyti valstybiniame rezervate, valstybiniame parke ar biosferos rezervate, taip pat šio Įstatymo nustatyta tvarka jai priskirtuose rezervatuose, valstybiniuose draustiniuose, paveldo objektuose, biosferos poligonuose, atkuriamuosiuose ar genetiniuose sklypuose, taip pat tinklo „Natura 2000“ teritorijose.“

15. Papildyti 2 straipsnį 55 dalimi:

„55. **Sodyba** – vieno arba dviejų butų gyvenamosios paskirties pastatas (namas) su jo priklausiniais, pagalbinio ūkio pastatais, kitais sodybos statiniais ir su šių statinių, sodybos želdinių, sodo, daržo, aikštelių užimama žeme.“

16. Papildyti 2 straipsnį 56 dalimi:

„56. **Vizualinė tarša** – objektų (kompleksų) ar veiklos sukeltas ilgalaikis regimasis poveikis, mažinantis kraštovaizdžio estetinę vertę.“

17. Papildyti 2 straipsnį 57 dalimi:

„57. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos vartojamos Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatyme, Lietuvos Respublikos laukinės augalijos įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatyme, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos žemės įstatyme, Lietuvos Respublikos miškų įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vandens įstatyme, Lietuvos Respublikos želdynų įstatyme, Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatyme, Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio įstatyme, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatyme, Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme.“

3 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„5 straipsnis. Veiklos saugomose teritorijose reglamentavimo dokumentai

1. Veiklą saugomose teritorijose reglamentuoja:

1) šis Įstatymas, Aplinkos apsaugos, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos, Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių, Laukinės gyvūnijos, Laukinės augalijos, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo, Miškų, Teritorijų planavimo, Statybos bei kiti įstatymai;

2) saugomų teritorijų nuostatai;

3) saugomų teritorijų planavimo dokumentai;

4) saugomų teritorijų tipiniai apsaugos reglamentai;

5) apsaugos sutartys, kurios Vyriausybės nustatyta tvarka ir atvejais sudaromos su žemės savininkais ir valdytojais ir įregistruojamos Nekilnojamojo turto registre, kai su žemės savininkais ir valdytojais individualiai susitariama dėl kraštovaizdžio, gamtos vertybių papildomų apsaugos ir naudojimo priemonių nustatymo arba tvarkymo priemonių įgyvendinimo jų valdomoje žemėje.

2. Šio straipsnio 1 dalies 5 punkte nurodytos apsaugos sutartys pagal Vyriausybės nustatytą tvarką gali būti sudaromos ir su žemės, nepatenkančios į saugomas teritorijas, savininkais ir valdytojais, jeigu šio Įstatymo 24¹ straipsnio 6 dalyje nurodytu gamtotvarkos planu nuspręsta, kad apsaugos sutartis sudaryti būtina siekiant:

1) garantuoti reikiamą Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių tipų, augalų ir gyvūnų rūšių ir jų buveinių apsaugą Europos Bendrijos svarbos teritorijoje arba vietovėje, atitinkančioje paukščių apsaugai svarbios teritorijos atrankos kriterijus, ar jų dalyse, kurios nepatenka į saugomas teritorijas, arba atkurti Europos Bendrijos svarbos natūralias buveines, augalų ir gyvūnų rūšių buveines;

2) nustatyti Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių tipų, augalų ir gyvūnų rūšių ekologinius reikalavimus atitinkančias apsaugos priemones buveinių apsaugai svarbiose teritorijose.“

4 straipsnis. 7 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 7 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Gamtinių rezervatų apsaugos ir tvarkymo ypatumus nustato šis Įstatymas, Vyriausybės patvirtinti atskirų gamtinių rezervatų nuostatai (valstybiniuose parkuose ir biosferos rezervatuose esančių rezervatų – valstybinių parkų ir biosferos rezervatų nuostatai), kiti šio Įstatymo 5 straipsnyje nurodyti veiklos saugomose teritorijose reglamentavimo dokumentai. Gamtiniuose rezervatuose leidžiama tik ši veikla:

1) natūralių gamtinių procesų eigos tyrimai ir stebėjimai;

2) priešgaisrinių priemonių vykdymas;

3) epizootijų atvejais sanitarinių priemonių vykdymas;

4) statinių, kurių reikia rezervato steigimo ir veiklos tikslams įgyvendinti, statyba;

5) pažeisto gamtinio kraštovaizdžio, ekosistemų bei objektų, natūralių buveinių, atkūrimas ir palaikymas, invazinių rūšių naikinimas;

6) kitų priemonių, atitinkančių rezervato steigimo tikslus, įgyvendinimas.“

2. Pakeisti 7 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Vietos gyventojų uogavimo ir grybavimo gamtiniuose rezervatuose tvarką nustato gamtinių rezervatų nuostatai (valstybiniuose parkuose ir biosferos rezervatuose esančių rezervatų – valstybinių parkų ir biosferos rezervatų nuostatai).“

5 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 9 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„9 straipsnis. Veiklos draustiniuose reglamentavimas

1. Draustinių apsaugą ir tvarkymą nustato šis Įstatymas, Vyriausybės patvirtinti bendri gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatai, atskirų draustinių nuostatai, tvirtinami juos steigiančių institucijų, kiti šio Įstatymo 5 straipsnyje nurodyti dokumentai. Draustiniuose neleidžiama veikla, galinti pakenkti (sunaikinti, sužaloti) kraštovaizdžiui, gamtos ir nekilnojamoms kultūros vertybėms.

2. Siekiant išsaugoti kraštovaizdį, gamtos ir nekilnojamąsias kultūros vertybes, gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose draudžiama:

- 1) naikinti ar žaloti reljefo formas;
- 2) pradėti durpių kasybą ir kitų naudingųjų iškasenų naudojimą (gavybą) ir bandomąją gavybą;
- 3) įrengti sąvartynus;
- 4) tiesti naujus antžeminius tranzitinius inžinerinius tinklus, išskyrus įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus arba tiesiamus esamų kelių trasose ir kitus tos pačios rūšies inžinerinių tinklų trasose;
- 5) rinkti, perkelti į kitą vietą už sklypo ribų, sprogdinti, pjaustyti ar kitaip naikinti didesnius kaip 0,5 kubinio metro natūraliai juose esančius akmenis, riedulynuose (akmenynuose) – visus akmenis, taip pat upėse ir ežeruose rinkti natūralius akmenis, juos pašalinti ar perkelti į kitą vietą, išskyrus atvejus, kai akmenų vandens telkiniuose perkėlimas būtinas vykdant veiklą, kuri yra leidžiama draustinyje arba kurios vykdymui taikomos išimtys pagal šio straipsnio nuostatas;
- 6) tvenkti ir reguliuoti upes, keisti, gilinti jų vagas, keisti upių ir ežerų krantų liniją, natūralių upių nuotėkį ir natūralių ežerų vandens lygį, išskyrus atvejus, kai reikia užtikrinti gerą vandens telkinio ekologinę būklę, renatūralizuoti ištiesintų upių vagas, atkurti natūralų hidrologinį režimą, įgyvendinti saugomų rūšių ir buveinių apsaugos priemones, užtikrinti nepakitusių valstybės sienos linijos padėtį;
- 7) įrengti naujus su draustinio paskirtimi nesusijusius vandens telkinius potvynių užliejamose teritorijose, o potvynių neužliejamose teritorijose viename žemės sklype įrengti vieną ar kelis dirbtinius vandens telkinius, nesusijusius su draustinio kraštovaizdžio, gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių išsaugojimu, kurių bendras plotas daugiau kaip 0,1 hektaro;
- 8) sausinti naujus nemelioruotus žemės plotus, keisti pelkes, kitas šlapynes, smėlynus į kitas žemės naudmenas, rekultivuoti eksploatuotus durpynus į kitas, nei pelkė, žemės naudmenas, natūralias pievas suarti, persėti, kalkinti, apsodinti mišku, plantaciniais ar kitais želdiniais arba kitaip jas keisti;
- 9) sodinti želdinius, užstojančius istorinę, kultūrinę bei estetinę vertę turinčias panoramas;
- 10) auginti ir dauginti genetiškai modifikuotus organizmus, augalus ir jų sėklas;
- 11) naudoti saugomų rūšių individus neturint teisės aktais nustatyto leidimo ar juos tyčia naikinti arba trikdyti tokiomis formomis, kurios gali sutrukdyti užtikrinti saugomų rūšių palankią apsaugos būklę, neturint teisės aktais nustatyto leidimo draustinyje introdukuoti arba į jį perkelti čia natūraliai neįgyvenusias rūšis;

12) įrengti saulės šviesos energijos elektrines, išorinę reklamą, važiuoti ne keliais savaeigėmis motorinėmis transporto priemonėmis, statyti kilnojamus vagonėlius, konteinerius ir tiesioginei paskirčiai nenaudojamas transporto priemones ir naudoti juos apgyvendinimui, maitinimui, daiktų saugojimui ar prekybai, įrengti laukinių žvėrių aptvarus ir kitus stacionarius medžioklės įrenginius, išskyrus gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatuose nustatytus atvejus.

3. Statybų gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose reglamentavimas:

- 1) leidžiama statyti naujus statinius, susijusius su draustinio steigimo tikslais, ir kitus statinius, būtinus vykdant veiklą, kuri yra leidžiama draustinyje arba kurios vykdymui taikomos išimtys pagal šio straipsnio nuostatas;
- 2) leidžiama remontuoti, rekonstruoti esamus statinius, statyti naujus statinius tvarkymo planuose ir (ar) savivaldybių ar jų dalių bendruosiuose planuose numatytose vietose;

3) leidžiama statyti naujus sodybos pastatus ir inžinerinius statinius sodybose. Sodyboje gali būti tik vienas gyvenamosios paskirties pastatas (namas). Sodybos ar atkuriamos buvusios sodybos pastatai ir jos inžineriniai statiniai išdėstomi viename iki 2 hektarų žemės sklype arba didesnio sklypo dalyje, nesuformuotoje atskiru sklypu ir apimančioje iki 2 hektarų, išskyrus atkuriamos istorinės dvaro sodybos atveju, kurios statiniai (registruoti Kultūros vertybių registre kaip nekilnojamosios kultūros vertybės) buvo išdėstyti didesniame nei 2 hektarų plote. Jeigu atliekant kadastrinius matavimus vienos sodybos pastatų ir inžinerinių statinių užimama žemė priskiriama keliems gretimoms žemės sklypams dėl to, kad sodybą padalija viešasis kelias ar upė, laikoma, kad sodyba yra išsidėsčiusi keliuose žemės sklypuose (žemės valdoje), ir šiame straipsnyje nustatyta pastatų ir inžinerinių statinių statybos sodybose teisė juose taikoma tol, kol šie žemės sklypai ir juose esantys statiniai priklauso tam pačiam žemės savininkui (bendrasavininkiams);

4) leidžiama atkurti kultūros paveldo objektus pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą;

5) leidžiama atkurti (atstatyti) identiškus buvusių sodybų pastatus ir jų inžinerinius statinius pirminėse jų stovėjimo vietose pagal išlikusius archyvinčius dokumentus: vietovės planus, pastatų ir inžinerinių statinių projektus (brėžinius), apmatavimus, kitus dokumentus, pagal kuriuos atkuriamas buvęs pastatų vaizdas (jų fasadai, medžiagos, konstrukcijos). Atkuriant (atstatant) identiškus sodybos pastatus ir jų inžinerinius statinius, jų statybos vietai netaikomi šio Įstatymo 20 straipsnyje ir kituose teisės aktuose nustatyti statybos atstumo nuo vandens telkinio kranto apribojimai, šios dalies 3 punkte nustatytas reikalavimas sodybos pastatus ir jos inžinerinius statinius išdėstyti ne didesniame kaip 2 hektarų plote ir šios dalies 7 punkte nustatyti statybos šlaituose apribojimai;

6) leidžiama naujus sodybos pastatus ir inžinerinius statinius statyti buvusios sodybos vietoje, kai statytojas nepageidauja atkurti (atstatyti) identiškus buvusių sodybų pastatus ir jų inžinerinius statinius pagal šios dalies 5 punkte nurodytas sąlygas arba kai nėra išlikusių šios dalies 5 punkte nurodytų sąlygų įvykdymui reikalingų archyvinių dokumentų. Pastatų statybai tokiu atveju gali būti parinkta kita, nei buvusi, pastatų vieta, tačiau pastatai turi būti išdėstomi ne didesniame kaip 2 hektarų plote taikant šio Įstatymo 20 straipsnyje bei kituose teisės aktuose nustatytus pastatų statybos atstumo nuo vandens telkinio kranto ir šios dalies 7 punkte nustatytus statybos šlaituose apribojimus, kitus aplinkosauginius reikalavimus. Kai buvusios sodybos vietoje nėra galimybės sodybos pastatus statyti pirminėse jų stovėjimo vietose dėl to, kad jos yra užlietos vandeniui (dėl natūralaus upės ar ežero kranto linijos pasikeitimo ar dėl vandens telkinio patvenkimo), dėl reljefo formų pasikeitimo, nutiestų kelių, statybos vieta sodybos pastatams parenkama kitoje vietoje, bet ne arčiau nei 25 metrai nuo vandens telkinio kranto ar nuo šios dalies 7 punkte nurodyto šlaito briaunos. Asmeninio naudojimo pirties statybai prie vandens telkinio taikomos šio Įstatymo 20 straipsnio 6 dalies nuostatos;

7) draudžiama statyti naujus pastatus statesniuose nei 15 laipsnių natūraliuose šlaituose, taip pat arčiau kaip 50 metrų nuo šių šlaitų viršutinės bei apatinės briaunos, išskyrus atvejus, nurodytus šios dalies 4 ir 5 punktuose arba kai naujų pastatų statybos vieta yra įsiterpusi tarp sodybų, kurių pastatai arčiau nurodytų atstumų yra pastatyti iki 1993 m. lapkričio 24 d. Statesniuose nei 15 laipsnių natūraliuose šlaituose, taip pat arčiau kaip 50 metrų nuo šių šlaitų viršutinės bei apatinės briaunos draudžiama didinti esamų pastatų tūrius, išskyrus atvejus, kai pastatai rekonstruojami taikant etnografiniam regionui būdingus tūrius, formas, įrengiant šlaitinius stogus, kai statomi nauji sodybos priklausiniai, sukuriant būdingą sodybos planinę struktūrą, arba kai tvarkymo plane numatyta galimybė padidinti pastatų tūrius;

8) buvusios sodybos atkūrimo teisė pagal šioje dalyje nurodytą tvarką įgyvendinama taip, kad vietoje vienos buvusios sodybos gali būti atkuriamas tik vienas sodyba;

9) leidžiama statyti naujus statinius ir įrenginius, rekonstruoti esamus statinius, siekiant užtikrinti valstybės sienos apsaugą;

10) draudžiama statyti naujus ūkinės veiklos objektus su įrenginiais, kuriems reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai arba taršos leidimai (išskyrus sodybų ar buvusių sodybų

pertvarkymą į kaimo turizmo sodybas, kurios taršos leidimus turėti privalo tik dėl to, kad planuoja per parą į aplinką išleisti daugiau kaip 5 kub. metrų buitinių nuotekų), aerodromus, oro uostų infrastruktūros statinius ir įrenginius, vėjo elektrines (išskyrus šio straipsnio 5 dalies 2 punkte numatytais atvejais), statyti vizualinę taršą sukeliančius statinius.

4. Kultūriniuose draustiniuose draudžiama:

1) naikinti ar žaloti kultūros paveldo kompleksus ir objektus (vertybes), naikinti jų autentiškumą;

2) iš esmės pakeisti kultūros paveldo objektų aplinką, mažinant kultūros paveldo objektų vertę.

5. Šioje dalyje nurodytą veiklą vykdyti draustinyje leidžiama, jeigu, atlikus vertinimą pagal Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatytą tvarką arba pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytą tvarką (kai veiklos poveikio aplinkai vertinimas neatliekamas pagal Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 3 straipsnio 2 dalį), yra priimtas sprendimas, kad planuojama veikla nepakenks draustinio kraštovaizdžiui, gamtos ir nekilnojamoms kultūros vertybėms. Visais atvejais sprendimas turi būti priimtas gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių tyrimo ir planuojamos įgyvendinti veiklos techninių, technologinių, vietos ir kitų sprendinių analizės pagrindu. Veikla, dėl kurios leistinumo draustinyje sprendžiama atlikus vertinimą, yra:

1) tiesioginis žemės gelmių geologinis tyrimas;

2) vienos ne aukštesnės kaip 25 metrai (matuojant iki aukščiausio konstrukcijų taško) vėjo elektrinės sodyboje ar prie ūkinių pastatų statyba;

3) upių ir ežerų krantų, natūralaus upių nuotėkio ar natūralaus ežerų vandens lygio keitimas įgyvendinant stichinių nelaimių prevencines priemones, atkuriant ar tvarkant nekilnojamojo kultūros paveldo objektą, gerinant laivybos vidaus vandens keliuose sąlygas;

4) miško plotų, nenumatytų savivaldybių teritorijų miškų išdėstymo žemėtvarkos schemose, ir didesnių kaip 1 hektaras sodų ar plantacinių želdinių įveisimas.

6. Draustiniuose skatinama veikla, išsauganti, palaikanti ir išryškinanti kraštovaizdį, gamtos ir nekilnojamąsias kultūros vertybes, atkurianti tradicinius gamtinės ar kultūrinės aplinkos elementus, išsauganti ir kurianti naujas etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijas, taip pat tradiciniai verslai, pažintinis turizmas, invazinių rūšių gausos reguliavimas, saugomų rūšių apsaugos priemonių įgyvendinimas.

7. Valstybiniais ir savivaldybių draustiniams, taip pat valstybiniuose parkuose ir biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijose esantiems draustiniams taikomas šiame straipsnyje nustatytas veiklos reglamentavimas. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyti apsaugos reikalavimai detalizuojami draustinio nuostatuose (valstybiniame parke ar biosferos rezervate esančio draustinio atveju – valstybinio parko ar biosferos rezervato nuostatuose), atsižvelgiant į jo kraštovaizdžio, gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių ypatumus ir apibrėžtą draustinio išskirtinę vertę, o draustinio, kuriam nėra patvirtintų individualių jo nuostatų, – bendruose gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatuose, kuriuose reikalavimai detalizuojami, atsižvelgiant į šio Įstatymo 8 straipsnyje nurodytas gamtinių ir kompleksinių draustinių rūšis ir jų steigimo tikslus. Šio straipsnio 3 dalyje nustatyti statybų reikalavimai detalizuojami draustinių tvarkymo planuose (valstybiniuose parkuose ir biosferos rezervatuose esančių draustinių atveju – valstybinių parkų ir biosferos rezervatų planavimo schemose).“

6 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 11 straipsnio 3 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) statyti statinius, nesusijusius su paveldo objektų tvarkymu ir pritaikymu naudoti.“

7 straipsnis. 13 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 13 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„13 straipsnis. Veiklos valstybiniuose parkuose reglamentavimas

1. Valstybinių parkų apsaugos ir tvarkymo ypatumus nustato šis Įstatymas, Vyriausybės patvirtinti nacionalinių ir regioninių parkų nuostatai, kiti šio Įstatymo 5 straipsnyje nurodyti veiklą saugomose teritorijose reglamentuojantys dokumentai.

2. Valstybiniuose parkuose draudžiama arba ribojama veikla, galinti pakenkti jų kraštovaizdžiui, gamtos ir nekilnojamosioms kultūros vertybėms, taip pat gamtiniais rekreaciniams ištekliams. Veikla valstybinių parkų rezervatuose, draustiniuose, paveldo objektų teritorijose reglamentuojama šio Įstatymo 7, 9 ir 11 straipsniuose nustatyta tvarka. Kitose valstybinių parkų funkcinio prioriteto zonose draudžiama:

1) įrengti sąvartynus;

2) naikinti ir žaloti reljefo formas, hidrografinio tinklo natūralius elementus, istoriškai susiformavusio kultūrinio kraštovaizdžio pobūdžio, urbanistinių ir architektūrinių jo elementų požymius;

3) pradėti durpių kasybą ir kitų naudingųjų iškasenų naudojimą (gavybą) ir bandomąją gavybą, išskyrus atvejus, kai valstybinio parko žemės ūkio funkcinio prioriteto zonoje, suderinus su saugomų teritorijų direkcija Vyriausybės ar jos įgaliotų institucijų nustatyta tvarka, žemės savininkas ar naudotojas įrengia ne daugiau kaip vieną iki 0,2 hektaro ploto smėlio ar žvyro mažąjį karjerą, skirtą žemės savininko ar naudotojo žemės sklype esančių naudingųjų iškasenų naudojimui savo ūkio reikmėms;

4) sausinti naujus nemelioruotus žemės plotus, ardyti pelkių augalinę dangą, keisti pelkes ir kitas šlapynes ir smėlynus į kitas žemės naudmenas, rekultivuoti baigtus eksploatuoti durpynus į kitas, nei pelkė, žemės naudmenas, natūralias pievas suarti, persėti, kalkinti, apsodinti mišku, plantaciniais ar kitais želdiniais arba kitaip jas keisti;

5) tvenkti ir reguliuoti upes, keisti, gilinti jų vagas, keisti upių ir ežerų kranto liniją, natūralų upių nuotėkį ir natūralų ežerų vandens lygį, išskyrus atvejus, kai reikia užtikrinti gerą vandens telkinio ekologinę būklę, renatūralizuoti ištiesintų upių vagas, atkurti natūralų hidrologinį režimą, įgyvendinti saugomų rūšių ir buveinių apsaugos priemones, užtikrinti nepakitusių valstybės sienos linijos padėtį;

6) sodinti želdinius, užstojančius istorinę, kultūrinę bei estetinę vertę turinčias panoramas;

7) auginti ir dauginti genetiškai modifikuotus organizmus, augalus ir jų sėklas;

8) naudoti saugomų rūšių individus neturint teisės aktais nustatyto leidimo ar juos tyčia naikinti arba trikdyti tokiomis formomis, kurios gali sutrukdyti užtikrinti saugomų rūšių palankią apsaugos būklę, neturint teisės aktais nustatyto leidimo valstybiniame parke introdukuoti arba į jį perkelti čia natūraliai negyvenusias rūšis;

9) įrengti saulės šviesos energijos elektrines, tiesti antžeminius tranzitinius inžinerinius tinklus, įrengti išorinę reklamą, važiuoti ne keliais ar įrengtomis trasomis savaeigėmis motorinėmis transporto priemonėmis, ne kempinguose statyti kilnojamus vagonėlius, konteinerius ir tiesioginei paskirčiai nenaudojamas transporto priemones ir naudoti juos apgyvendinimui, maitinimui, daiktų saugojimui ar prekybai, įrengti laukinių žvėrių aptvarus, medžioklei skirtus nesudėtingus statinius, išskyrus valstybinių parkų nuostatuose nustatytus atvejus.

3. Statybų valstybiniuose parkuose reglamentavimas:

1) leidžiama statyti naujus statinius, susijusius su valstybinio parko steigimo tikslais, ir kitus statinius, būtinus vykdant veiklą, kuriai numatytos išimties pagal šio straipsnio 2 dalies nuostatas;

2) leidžiama statyti naujus ir rekonstruoti esamus sodybos pastatus ir inžinerinius statinius sodybose. Sodyboje gali būti tik vienas gyvenamosios paskirties pastatas (namas). Sodybos ar atkuriamos buvusios sodybos pastatai ir jos inžineriniai statiniai išdėstomi viename iki 2 hektarų žemės sklype arba didesnio sklypo dalyje, nesuformuotoje atskiru sklypu ir apimančioje iki 2 hektarų, išskyrus atkuriamas istorines dvaro sodybas, kurių statiniai (registruoti Kultūros vertybių registre kaip nekilnojamosios kultūros vertybės) buvo išdėstyti didesniame nei 2 hektarų plote. Jeigu atliekant kadastrinius matavimus vienos sodybos pastatų ir inžinerinių statinių užimama žemė priskiriama

keliems gretimiams žemės sklypams dėl to, kad sodybą padalija viešasis kelias ar upė, laikoma, kad sodyba yra išsidėsčiusi keliuose žemės sklypuose (žemės valdoje), ir šiame straipsnyje nustatyta pastatų ir inžinerinių statinių statybos sodybose teisė juose taikoma tol, kol šie žemės sklypai ir juose esantys statiniai priklauso tam pačiam žemės savininkui (bendrasavininkams);

3) leidžiama atkurti kultūros paveldo objektus pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą;

4) leidžiama atkurti (atstatyti) identiškus buvusių sodybų pastatus ir jų inžinerinius statinius pirminėse jų stovėjimo vietose pagal išlikusius archyvinis dokumentus: vietovės planus, pastatų ir inžinerinių statinių projektus (brėžinius), apmatavimus, kitus dokumentus, pagal kuriuos atkuriamas buvęs pastatų vaizdas (jų fasadai, medžiagos, konstrukcijos). Atkuriant (atstatant) identiškus sodybos pastatus ir jų inžinerinius statinius, jų statybos vietai netaikomi šio Įstatymo 20 straipsnyje ir kituose teisės aktuose nustatyti statybos atstumo nuo vandens telkinio kranto apribojimai, šios dalies 2 punkte nustatytas reikalavimas sodybos pastatus ir jos inžinerinius statinius išdėstyti ne didesniame kaip 2 hektarų plote ir šios dalies 7 punkte nustatyti statybos šlaituose apribojimai;

5) leidžiama naujus sodybos pastatus ir inžinerinius statinius statyti buvusios sodybos vietoje, kai statytojas nepageidauja atkurti (atstatyti) identiškus buvusių sodybų pastatus ir jų inžinerinius statinius pagal šios dalies 4 punkte nurodytas sąlygas arba kai nėra išlikusių šios dalies 4 punkte nurodytų sąlygų įvykdymui reikalingų archyvinių dokumentų. Pastatų statybai tokiu atveju gali būti parinkta kita, nei buvusi, pastatų vieta, tačiau pastatai turi būti išdėstomi ne didesniame kaip 2 hektarų plote taikant šio Įstatymo 20 straipsnyje bei kituose teisės aktuose nustatytus pastatų statybos atstumo nuo vandens telkinio kranto apribojimus ir šios dalies 7 punkte nustatytus statybos šlaituose apribojimus, kitus aplinkosauginius reikalavimus. Kai buvusios sodybos vietoje nėra galimybės sodybos pastatus statyti pirminėse jų stovėjimo vietose dėl to, kad jos yra užlietos vandeniu (dėl natūralaus upės ar ežero kranto linijos pasikeitimo ar dėl vandens telkinio patvenkimo), dėl reljefo formų pasikeitimo, nutiestų kelių, statybos vieta sodybos pastatams parenkama tolimiausioje vietoje vandens telkinio kranto ar šlaito briaunos atžvilgiu, bet ne arčiau nei 25 metrai nuo vandens telkinio kranto ar nuo šlaito briaunos. Asmeninio naudojimo pirties statybai prie vandens telkinio taikomos šio Įstatymo 20 straipsnio 6 dalies nuostatos;

6) leidžiama remontuoti, rekonstruoti esamus statinius, statyti naujus statinius valstybinio parko planavimo scheme (ribų ir tvarkymo planuose) ir (ar) savivaldybės ar jos dalies bendrajame plane numatytose vietose;

7) draudžiama statyti naujus pastatus statesniuose nei 15 laipsnių šlaituose, taip pat arčiau kaip 50 metrų nuo šių šlaitų viršutinės bei apatinės briaunos, išskyrus atvejus, nurodytus šios dalies 3 ir 4 punktuose arba kai naujų pastatų statybos vieta yra įsiterpusi tarp sodybų, namų valdų, kurių pastatai arčiau nurodytų atstumų yra pastatyti iki 1993 m. lapkričio 24 d. Statesniuose nei 15 laipsnių natūraliuose šlaituose, taip pat arčiau kaip 50 metrų nuo šių šlaitų viršutinės bei apatinės briaunos draudžiama didinti esamų pastatų tūrius, išskyrus atvejus, kai pastatai rekonstruojami taikant etnografiniam regionui būdingus tūrius, formas, kai statomi nauji sodybos priklausiniai, sukuriant būdingą sodybos planinę struktūrą, arba kai planavimo scheme (ribų ir tvarkymo planuose) numatyta galimybė padidinti pastatų tūrius;

8) sodybų pastatai statomi laikantis etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijų pagal valstybinių parkų planavimo scheme nustatytus reikalavimus ir rekomendacijas, išskyrus atvejus, kai atkuriami kultūros paveldo objektai pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą ar šios dalies 5 punkte nurodytu atveju atkuriami (atstatomi) identiški buvusių sodybų pastatai;

9) buvusios sodybos atkūrimo teisė pagal šioje dalyje nurodytą tvarką įgyvendinama taip, kad vietoje vienos buvusios sodybos gali būti atkuriami tik viena sodyba;

10) leidžiama statyti naujus statinius ir įrenginius, rekonstruoti esamus statinius, siekiant užtikrinti valstybės sienos apsaugą;

11) draudžiama statyti kitus naujus ūkinės veiklos objektus su įrenginiais, kuriems reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai ar taršos leidimai (išskyrus valstybinio parko planavimo schemoje (ribų ir tvarkymo plane) ar savivaldybės ar jos dalies bendrajame plane numatytus miestų ir miestelių nuotekų valyklas, poilsio paskirties pastatus, kitus visuomeninės paskirties objektus, kurie nurodytus leidimus turėti privalo tik dėl to, kad per parą į aplinką išleis daugiau kaip 5 kub. metrų buitės nuotekų), aerodromus, oro uostų infrastruktūros statinius ir įrenginius, vėjo elektrines (išskyrus šio straipsnio 5 dalies 2 punkte numatytais atvejais).

4. Atsižvelgiant į etnografinio regiono architektūros tradicijas, valstybinio parko miestelių ir kaimų architektūros, kraštovaizdžio ypatumus, paveldo objektų, kraštovaizdžio, gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos poreikius, valstybinio parko nuostatai apibrėžia valstybinio parko išskirtinę vertę ir detalizuoja šio straipsnio 2 dalyje nustatytus apsaugos reikalavimus, o valstybinio parko planavimo schema – 3 dalyje nustatytus statybos reikalavimus nustatant privalomus ir rekomenduojamus sodybų pastatų dydžius, statinių formas, sodybų statinių išorės apdailos medžiagas, sodybos pastatais leidžiamą užstatyti sklypo plotą, kitus etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo sprendinius.

5. Šioje dalyje nurodytą veiklą vykdyti valstybinio parko ekologinės apsaugos, rekreacinio, gyvenamojo, ūkinio (žemės, miškų ar vandens ūkio) ar kito funkcinio prioriteto zonoje leidžiama, jeigu, atlikus vertinimą pagal Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatytą tvarką arba pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytą tvarką (kai veiklos vertinimas neatliekamas pagal Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 3 straipsnio 2 dalį), yra priimtas sprendimas, kad planuojama veikla nepakenks valstybinio parko kraštovaizdžiui, gamtos ir nekilnojamosioms kultūros vertybėms. Visais atvejais sprendimas turi būti priimtas gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių tyrimo ir planuojamos įgyvendinti veiklos techninių, technologinių, vietos ir kitų sprendinių analizės pagrindu. Veikla, dėl kurios leistinumo sprendžiama atlikus vertinimą, yra:

- 1) tiesioginis žemės gelmių geologinis tyrimas;
- 2) vienos, ne aukštesnės kaip 25 metrai (matuojant iki aukščiausio konstrukcijų taško), vėjo elektrinės sodyboje ar prie esamų ūkinių pastatų statyba;
- 3) upių ir ežerų krantų, natūralaus upių nuotėkio ar natūralaus ežerų vandens lygio keitimas įgyvendinant stichinių nelaimių prevencines priemones, atkuriant ar tvarkant nekilnojamojo kultūros paveldo objektą, gerinant laivybos vidaus vandens keliuose sąlygas;
- 4) miško plotų, nenumatytų savivaldybių teritorijų miškų išdėstymo žemėtvarkos schemose, ir didesnių kaip 1 hektaras sodų ar plantacinių želdinių įveisimas.

6. Valstybiniuose parkuose skatinama veikla, išsauganti ir išryškinanti kraštovaizdį, gamtos ir nekilnojamasias kultūros vertybes bei atkurianti tradicinius gamtinės ar kultūrinės aplinkos elementus, taip pat tradiciniai verslai ir pažintinis turizmas, pagal planavimo schemų (ribų ir tvarkymo planų) sprendinius teritorijos pritaikomos rekreacijai ir lankymui atsižvelgiant į kraštovaizdžio, gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių išsaugojimo reikalavimus, taip pat skatinamas invazinių rūšių gausos reguliavimas, saugomų rūšių apsaugos priemonių įgyvendinimas.“

8 straipsnis. 16 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 16 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Genetinių sklypų steigimo tikslas yra išsaugoti veiklai reikalingos genetinės medžiagos išteklius. Šie sklypai steigiami valstybinėje žemėje genetiniams medynams ir kitų rūšių natūraliems genetiniams ištekliams išlaikyti.“

2. Papildyti 16 straipsnį 4 dalimi:

„4. Siekiant išsaugoti genetinius medynus, esančius valstybiniuose ar savivaldybių draustiniuose, valstybinių parkų ar biosferos monitoringo teritorijų draustiniuose, atskiros saugomos teritorijos (genetiniai sklypai) nesteigiamos. Vyriausybės įgaliota institucija patvirtina tokių genetinių medynų, esančių valstybiniuose ar savivaldybių draustiniuose, valstybinių parkų ar

biosferos monitoringo teritorijų draustiniuose sąrašą, kurio pagrindu informacija apie juos kaupiama Saugomų teritorijų valstybės kadastrė, o apsaugos priemonės numatomos atitinkamų saugomų teritorijų planavimo dokumentuose ir/ar nuostatuose.“

9 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 18 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Pagal apsaugos pobūdį ekologinės apsaugos zonos yra:

- 1) bendrosios ekologinės apsaugos – pajūrio, požeminio vandens vandenviečių, paviršinių vandens telkinių, intensyvaus karsto apsaugos zonos;
- 2) buferinės apsaugos – valstybinių rezervatų, valstybinių parkų ir valstybinių draustinių, paveldo objektų buferinės apsaugos zonos;
- 3) fizinės apsaugos – paveldo objektų fizinės apsaugos zonos;
- 4) vizualinės (regimosios) apsaugos – paveldo objektų vizualinės (regimosios) apsaugos zonos; tai plotai, kuriuose aplinkos keitimas gali pakenkti šių objektų aplinkai ar trukdyti juos apžvelgti.“

2. Pripažinti netekusia galios 18 straipsnio 4 dalį.

3. Pakeisti 18 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Ekologinės apsaugos zonos nustatomos atitinkamo lygmens ir rūšies teritorijų planavimo dokumentuose arba kituose dokumentuose šio Įstatymo, Žemės įstatymo, Lietuvos Respublikos geriamojo vandens įstatymo, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo, Statybos įstatymo, Lietuvos Respublikos pajūrio juostos įstatymo nustatyta tvarka.“

10 straipsnis. 20 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 20 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„20 straipsnis. Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos ir pakrantės apsaugos juostos ir veiklos jose reglamentavimas

1. Kad į vandens telkinius nepatektų pavojingų medžiagų, vandens telkinių krantai būtų apsaugoti nuo erozijos, būtų užtikrintas vandens telkinių pakrančių ekosistemų stabilumas, išsaugota migracinių koridorių funkcija, saugomas vandens telkinių pakrančių gamtinis kraštovaizdis ir jo estetiškos vertybės, užtikrinta visuomenės teisė naudotis vandens telkiniais ir praeiti jų pakrantėmis, išskiriamos paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos. Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos dalyje prie vandens telkinio nustatoma pakrantės apsaugos juosta. Prie rezervatuose esančių paviršinių vandens telkinių jų apsaugos zonos ir pakrančių apsaugos juostos nenustatomos.

2. Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija.

3. Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose draudžiama:

- 1) lieti srutas arba skystą mėšlą neįterpiant į gruntą;
- 2) įrengti sąvartynus, kapines, išskyrus veikiančių kapinių praplėtimą, nemažinant atstumo iki vandens telkinio;

3) statyti pastatus vidutinės ir didesnės už vidutinę potvynių rizikos (1 procento ir didesnės užliejimo tikimybės) teritorijose, kurias nustato Vyriausybės įgaliota institucija, išskyrus jose esančias sodybas;

4) statyti pastatus šlaituose, kurių nuolydis didesnis kaip 15 laipsnių, išskyrus atvejus, kai sodybose ar buvusiose sodybose statomi sodybų pastatai ir inžineriniai statiniai, taip pat statomi susisiekimo, energetikos, kitai inžinerinei infrastruktūrai būtini statiniai. Sodyboje gali būti tik vienas gyvenamosios paskirties pastatas (namas);

5) statyti pastatus mažesniu atstumu iki pakrantės apsaugos juostos nei nustatyta Vyriausybės patvirtintose Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose, išskyrus pastatus miestuose, miesteliuose ir kaimų kompaktiškai užstatytuose teritorijose, sodybose, savivaldybių ar jų dalių bendruosiuose planuose numatytoje urbanizuoti teritorijose kaime ir šio straipsnio 6 dalyje nurodytas

pirtis. Statant naujus pastatus arba rekonstruojant esamus pastatus sodybose, kurių pastatai yra mažesniu nei Vyriausybės nustatytas minimalus atstumas nuo pakrantės apsaugos juostos, draudžiama mažinti atstumą iki pakrantės apsaugos juostos;

6) statyti ir laikyti kilnojamus vagonėlius, konteinerius, tiesioginei paskirčiai nenaudojamas transporto priemonės ir naudoti juos apgyvendinimui, maitinimui, daiktų saugojimui ar prekybai, išskyrus atvejį, kai sodyboje laikomas ir naudojamas ne daugiau kaip vienas kilnojamasis vagonėlis, taip pat atvejus, kai tokie objektai laikomi ir naudojami kempinguose, prie statomų ypatingų ir neypatingų statinių jų statybos laikotarpiu turint teisės aktų nustatyta tvarka išduotą leidimą statyti naują ar rekonstruoti esamą statinį, mokslo institucijų vykdomiems moksliniams tyrimams atlikti, masiniam renginiui rengti turint savivaldos institucijos išduotą leidimą, kai laikomos ir naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka įregistruotų bitynų kilnojamos bitidės, taip pat kai kilnojamieji objektai naudojami teisės aktų nustatytoje vietoje ir laiku vykdant verslinę žūklę;

7) auginti ir dauginti genetiškai modifikuotus organizmus, augalus ir jų sėklas.

4. Pakrantės apsaugos juostoje draudžiama:

1) dirbti žemę, naudoti trąšas, cheminius augalų apsaugos produktus taip pat kitas chemines medžiagas ir jų mišinius, jeigu jie gali patekti į vandenį, išskyrus atvejus, numatytus Vyriausybės patvirtintose Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose;

2) vykdyti žemės darbus, keisti kranto liniją, reljefą ir žemės paviršių, išskyrus atvejus, kai kranto linija, reljefas ar žemės paviršius keičiamas statant šio straipsnio 5 dalyje numatytus statinius, taikant esamų statinių apsaugos nuo potvynių, erozijos prevencijos ar jos padarinių šalinimo priemones taip pat atliekant paviršinių vandens telkinių tvarkymo darbus pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintus Paviršinių vandens telkinių tvarkymo reikalavimus.

5. Pakrantės apsaugos juostoje leidžiama statyti tik hidrotechnikos statinius, vandens paėmimo ir išleidimo į vandens telkinius įrenginius ir statinius, vandenvietes, informacinius ženklus (įskaitant šio straipsnio 10 dalyje nurodytus informacinius ženklus apie žemės nuosavybės formą), stendus, lieptus, pėsčiųjų takus (įrengiant mineralinio grunto dangą), vandens telkinio pakrantės apsaugos juostą kertančius kelius ir inžinerinius tinklus, tiltus, uostuose ir prieplaukose – jų statinius, savivaldybės ar jos dalies bendrajame plane nustatytoje rekreacinėje teritorijoje – elingus, nesudėtingus paplūdimių statinius, kurių sąrašą nustato Vyriausybės įgaliota institucija, ir įrenginius, draustiniuose, valstybiniuose parkuose ir biosferos monitoringo teritorijose – šių saugomų teritorijų planavimo dokumentuose numatytus ir kitus su steigimo tikslais susijusius statinius. Pakrantės apsaugos juostoje leidžiama rekonstruoti čia teisėtai pastatytą pastatą, nedidinant pastato tūrio ir pastatu užstatyto ploto.

6. Sodybose ir kitos paskirties (rekreacinio naudojimo būdo) žemės sklypuose už pakrantės apsaugos juostos ribų paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose gali būti statoma tik po vieną ne didesnio kaip 25 kvadratinį metrų bendrojo ploto ir ne aukštesnę kaip 4,5 metro (aukštis skaičiuojamas nuo statiniu užstatomo ploto žemės paviršiaus vidutinės altitudės iki pastato stogo kraigo) asmeninio naudojimo pirtį be rūšio.

7. Draudžiama važiuoti motorinėmis transporto priemonėmis ir jas statyti arčiau kaip 25 metrai nuo vandens telkinio kranto, išskyrus atvejus, kai mažesniu nei nurodyta atstumu šiomis priemonėmis važiuojama ar jos statomos čia esančiuose keliuose, gatvėse, aikštėse, stovėjimo aikštelėse, gyvenamųjų namų kiemuose, taip pat vykdant valstybės sienos apsaugą, aplinkos, miškų, saugomų teritorijų apsaugą ir valstybinę kontrolę, laivybos valstybinę kontrolę, aplinkos monitoringo ir tyrimo darbus, specialiųjų tarnybų užduotis, leistinus žemės ar miškų ūkio, melioracijos, vidaus vandens kelių priežiūros ir statinių statybos darbus, teisės aktuose nustatytoje vietoje – verslinę žūklę, taip pat atvejus, kai reikia į vandenį nuleisti plaukiojimo priemonės arba užvažiuoti motorinėmis transporto priemonėmis ant vandens telkinių ledo, jeigu teisės aktai vandens telkinyje leidžia tokią veiklą.

8. Vandens telkinių, kuriems pagal Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintą Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarką yra nustatytos

paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos, pakrantėje nuo vandens linijos (esant vidutiniam vandens lygiui) iki 5 metrų negali būti tveriamos tvoros, kitais statiniais, įrenginiais ar įveisiamais želdiniais, medžių ir krūmų liekanomis kliudoma pakrante praeiti asmenims (toliau šiame straipsnyje – užtvėrimai). Jeigu žemė pirmuosius 5 metrus nuo vandens telkinio yra užpelkėjusi arba stačiame šlaite (skardyje), nurodytas užtvėrimų draudimas taikomas didesniu atstumu nuo vandens taip, kad bent 1 metro pločio žemės juosta būtų tinkama praeiti asmenims vandens telkinio pakrante. Pirmame ir antrame sakinyje nurodytoje pakrantės dalyje gali būti statomos tik tvoros, kurios būtinos aptverti šio straipsnio 5 dalyje nurodytus statinius ar įrenginius dėl jų eksploatavimo saugumo (kai tai numatyta normatyviniuose dokumentuose), paveldo objektus, parkus ir kitus atskiruosius želdynus, botanikos, zoologijos sodus, dendrologines kolekcijas, visuomenės viešam naudojimui pritaikytas rekreacines teritorijas, gamtotvarkos priemonių įgyvendinimo teritorijas (kai tai numatyta saugomos teritorijos gamtotvarkos plane). Pirmame ir antrame sakinyje nurodytoje pakrantės dalyje taip pat gali būti įrengiama ganyklos tvora žemės plote, kuris naudojamas gyvuliams ganyti (deklaruotas kaip ganykla pagal žemės ūkio ministro nustatytą žemės ūkio naudmenų ir kitų plotų deklaravimo tvarką), o ganyklos tvoroje pakrantėje privaloma įrengti vartus ar sudaryti kitas technines galimybes asmenims saugiai pereiti per ganyklą.

9. Jeigu dėl įvykusios kranto erozijos (vandens telkinio kranto linijos pasislinkimo) šio straipsnio 8 dalyje nurodyto pločio pakrantės dalyje nebeužtikrinamas reikalavimas dėl užtvėrimų nebuvimo, žemės savininkas ar valdytojas gali imtis priemonių atkurti erozijos pažeistą pakrantę. Jeigu pakrantės atkūrimo priemonės nevykdomos, užtvėrimai iš šio straipsnio 8 dalyje nurodyto pločio pakrantės dalies turi būti pašalinti per vienerius metus nuo kranto erozijos fakto paaiškėjimo. Kranto erozijos fakto paaiškėjimo momentu laikomas valstybinio aplinkos apsaugos inspektoriaus ar valstybinio saugomų teritorijų pareigūno surašytas aktas, kuriuo, įvertinus kranto būklę ir erozijos tendencijas, konstatuojama, kad reikalavimas dėl užtvėrimų pakrantėje nebuvimo neįvykdomas dėl įvykusios kranto erozijos.

10. Asmenų teisė naudoti vandens telkinio pakrantės apsaugos juostą apsistojimui yra neatskiriama nuo pareigos užtikrinti, kad apsistojimo vietoje aplinka nebūtų teršiama atliekomis ir kad čia esančios atliekos būtų surinktos ir išgabentos. Apsistojimu pakrantėje laikomas asmenų buvimas vienoje vietoje ilgesnį laiką negu reikia praeiti pakrantės apsaugos juosta ir su tuo susijęs bet kokių daiktų padėjimas ant žemės, įskaitant maudymąsi vandens telkinyje nuo pakrantės. Jeigu pasirinktoje apsistoti vandens telkinio pakrantės apsaugos juostos dalyje yra nurodyta informacija (pastatytas Vyriausybės įgaliotos institucijos rekomenduojamos formos informacinis ženklas) apie tai, kad žemės sklypas yra privati nuosavybė ir kad apsistojimą būtina suderinti su žemės savininku, savarankiškai (be žemės savininko dalyvavimo) pakrantėje apsistojantys asmenys savo apsistojimą privalo suderinti su žemės sklypo savininku ar jo nurodytu atstovu, o nesikreipę į žemės savininką ar jo nurodytą atstovą arba negavę sutikimo neturi teisės apsistoti pakrantėje. Žemės savininkas ar jo atstovas turi teisę neleisti apsistoti pakrantėje. Asmenys, užsiimantys mėgėjų žvejyba pagal Lietuvos Respublikos mėgėjų žvejybos įstatymo nustatytą tvarką, turi teisę nekliudomi patekti į žuvininkystės vandens telkinių pakrantės apsaugos juostą ir joje būti.

11. Šio straipsnio nuostatos draustiniuose, paveldo objektų teritorijose ir valstybiniuose parkuose taikomos tiek, kiek jos neprieštarauja 9, 11 ir 13 straipsnių nuostatomis.“

11 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 23 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Savivaldybių draustinius steigia, jų ribas nustato ir keičia savivaldybių tarybos, tvirtindamos savivaldybių draustinių ribų planus, o savivaldybės saugomais objektais savivaldybių gamtos paveldo objektus savivaldybių tarybos skelbia, tvirtindamos šių objektų schemas. Savivaldybės taryba sprendimą dėl savivaldybės draustinio įsteigimo arba sprendimą dėl gamtos paveldo objekto paskelbimo savivaldybės saugomu gali panaikinti šiais atvejais:

1) jeigu Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos nustato, kad vertybės, dėl kurių įsteigtas draustinis, arba gamtos paveldo objektas sunyko neatstatomai ir dėl to netikslinga taikyti apsaugą teritorijai pagal šį Įstatymą;

2) jeigu parengtu saugomos teritorijos specialiojo teritorijų planavimo dokumentu numatoma savivaldybės draustiniui suteikti valstybinio draustinio statusą ar įtraukti jį į kompleksinę saugomą teritoriją, arba savivaldybės gamtos paveldo objektą siūloma paskelbti saugomu gamtos paveldo objektu.“

12 straipsnis. 25 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 25 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Saugomų teritorijų apsaugai ir racionaliam tvarkymui organizuoti yra tvarkomas Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras (duomenų sistema), kurio valdytojas yra Aplinkos ministerija ir kuriame registruojami rezervatai, draustiniai, gamtos paveldo objektai, valstybiniai parkai, biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijos, atkuriamieji ir genetiniai sklypai, valstybinių parkų ir biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijų funkcinio prioriteto zonos, valstybinių rezervatų, valstybinių draustinių, gamtos paveldo objektų, valstybinių parkų, biosferos rezervatų buferinės apsaugos zonos, taip pat „Natura 2000“ tinklo teritorijos. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastre kaupiami ir saugomi, sisteminami, apdorojami duomenys apie nurodytas teritorijas ir jose saugomas gamtos ir nekilnojamasias kultūros vertybes.“

2. Pripažinti netekusia galios 25 straipsnio 3 dalį.

13 straipsnis. 27 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 27 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„27 straipsnis. Saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimas

1. Valstybės saugomų teritorijų politikos kryptis nustato Seimas, tvirtindamas Nacionalinę aplinkos apsaugos strategiją ir pagal Teritorijų planavimo įstatymo nuostatas nustatydamas valstybės teritorijos erdvinio vystymo kryptis ir teritorijų naudojimo funkcinis prioritetas.

2. Vyriausybė, vadovaudamasi Seimo nustatytais valstybės teritorijos erdvinio vystymo kryptimis ir teritorijų naudojimo funkciniais prioritetais, tvirtina saugomų teritorijų sistemos ar jos dalių schemas, šio Įstatymo 23 straipsnyje nurodytais atvejais steigia saugomas teritorijas, tvirtina jų teritorijų planavimo dokumentus, nustato saugomų teritorijų apsaugos reikalavimus ir suteikia atitinkamus įgaliojimus valstybės institucijoms.

3. Vyriausybės įgalios valstybės institucijos, atlikdamos saugomų teritorijų valstybinio valdymo funkcijas:

1) šio Įstatymo 23 straipsnio nustatytais atvejais pagal Vyriausybės suteiktus įgaliojimus steigia saugomas teritorijas, nustato ir keičia jų ribas arba teikia Vyriausybei teisės aktų dėl saugomų teritorijų įsteigimo, jų ribų nustatymo ar pakeitimo projektus;

2) organizuoja su saugomomis teritorijomis susijusį tarptautinį bendradarbiavimą;

3) atlieka kitas įstatymais ir Vyriausybės nutarimais numatytas funkcijas.

4. Valstybės įsteigtų saugomų teritorijų, išskyrus kultūrinius rezervatus, kultūrinius draustinius, istorinius nacionalinius parkus bei kultūros paveldo objektus, apsaugą ir tvarkymą organizuoja biudžetinė įstaiga – Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos. Ją steigia Aplinkos ministerija.

5. Įgyvendindama saugomų teritorijų politiką Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos pagal kompetenciją atlieka šias funkcijas:

1) organizuoja saugomų teritorijų planavimo dokumentų, reikalingų gamtiniais rezervatams, gamtiniais ir kompleksiniams draustiniams, valstybiniais parkams (išskyrus istorinius nacionalinius parkus), biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijoms, atkuriamiesiems ir genetiniams sklypams steigti ir tvarkyti, buferinės apsaugos zonoms, taip pat „Natura 2000“ tinklo teritorijoms nustatyti, gamtos paveldo objektams skelbti, saugoti ir tvarkyti rengimą, saugomų

teritorijų planavimo dokumentų ir projektų sprendinių įgyvendinimą, dalyvauja atitinkamo lygmens teritorijų planavimo dokumentų nagrinėjimo bei derinimo procese;

2) dalyvauja nagrinėjant pasiūlymus šios dalies 1 punkte nurodytoms teritorijoms steigti (nustatyti), gamtos paveldo objektams skelbti, jų riboms ir apsaugos režimui nustatyti ar pakeisti;

3) prieš steigiant ar nustatant šios dalies 1 punkte nurodytas teritorijas, nustato gamtos vertybių reikšmingumą, atlieka ekonominį vertinimą, numato reikalingos nutraukti veiklos (jeigu tai būtina) kompensavimo, žemės išpirkimo, pažeistų teritorijų atkūrimo išlaidas bei lėšų, reikalingų nurodytoms teritorijoms nustatyti, joms saugoti ir tvarkyti, finansavimo šaltinius arba atlieka išvardytus darbus, rengiant saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentus;

4) informuoja žemės ir kito nekilnojamojo turto savininkus, valdytojus ir naudotojus apie steigiamas ar nustatomas šios dalies 1 punkte nurodytas teritorijas, skelbiamus gamtos paveldo objektus, apie priimtus sprendimus dėl nurodytų teritorijų įsteigimo ar nustatymo ir dėl gamtos paveldo objektų paskelbimo saugomais;

5) organizuoja šiame Įstatyme numatytų apsaugos sutarčių su žemės savininkais ir valdytojais sudarymą;

6) tvarko ir vykdo teritorijų, nurodytų šios dalies 1 punkte, apskaitą, registruoja jas Saugomų teritorijų valstybės kadastrė, kaupia ir sistemina kitus duomenis apie saugomas teritorijas;

7) teikia Nekilnojamojo turto registro ir Nekilnojamojo turto kadastro tvarkytojui duomenis žemės sklypo kadastro duomenų pakeitimui, įrašant specialiąją žemės ir miško naudojimo sąlygą, atitinkančią teisės aktuose ar teritorijų planavimo dokumentuose nustatytus veiklos apribojimus ar kitus reikalavimus, susijusius su teritorijomis, nurodytomis šios dalies 1 punkte, jeigu specialioji žemės naudojimo sąlyga nebuvo įrašyta atkuriant nuosavybės teises į žemę, suteikiant ją naudoti, perleidžiant nuosavybėn neatlygintinai ar parduodant;

8) nagrinėja planų, programų ir ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio šios dalies 1 punkte nurodytoms teritorijoms vertinimo dokumentus;

9) koordinuoja pagal Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymą vykdomos Valstybinės aplinkos monitoringo programos stebėsenos priemonės, gyvendinamas šios dalies 1 punkte nurodytose teritorijose kraštovaizdžio ir gamtos vertybių būklei stebėti, organizuoja taikomuosius mokslinius tyrimus, būklės vertinimą, koordinuoja šioje srityje saugomų teritorijų direkcijų veiklą, reguliariai skelbia ataskaitas visuomenei apie šių saugomų teritorijų būklę;

10) organizuoja ir koordinuoja veiklą, susijusią su lankytojų centrų, lauko informacinės sistemos ir infrastruktūros lankytojams įrengimu, paveldo objektų tvarkymu ir pritaikymu lankymui;

11) rengia paraiškas paramai iš įvairių fondų gauti, įgyvendina ir administruoja projektus, finansuojamus įvairių fondų paramos lėšomis;

12) organizuodama šios dalies 1 punkte nurodytų teritorijų apsaugą ir tvarkymą, kontroliuoja valstybinių parkų, valstybinių gamtinių ir biosferos rezervatų direkcijų veiklą užtikrinant nustatyto apsaugos ir naudojimo režimo laikymąsi bei tikslinių programų įgyvendinimą, saugomų teritorijų direkcijoms (išskyrus pagal šio straipsnio 6 dalies nuostatas Kultūros ministerijos įsteigtoms arba pagal 7 dalies nuostatas savivaldybių tarybų įsteigtoms saugomų teritorijų direkcijoms) priskiria saugoti ir tvarkyti rezervatines apyrbes, valstybinius draustinius, gamtos paveldo objektus, biosferos poligonus, atkuriamuosius ir genetinius sklypus, taip pat „Natura 2000“ tinklo teritorijas, metodiškai vadovauja kitų valstybės institucijų arba savivaldybių tarybų įsteigtoms saugomų teritorijų direkcijoms;

13) koordinuoja saugomų teritorijų direkcijų vykdomą valstybinę saugomų teritorijų kontrolę;

14) koordinuoja valstybinių gamtinių rezervatų valstybinių miškų tvarkymą;

15) tvirtina saugomų teritorijų direkcijų teikiamų mokamų paslaugų įkainius;

16) dalyvauja nagrinėjant teisės aktų, susijusių su šios dalies 1 punkte nurodytomis teritorijomis, projektus, dalyvauja rengiant įgyvendinamųjų teisės aktų projektus, organizuoja teisės aktų reikalavimų įgyvendinimą;

17) užtikrina informacijos sklaidą, teikia informaciją apie saugomų teritorijų būklę, apsaugą ir tvarkymą;

18) organizuoja įvairių visuomenės grupių švietimą, mokymus bei saugomų teritorijų direktorių valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymus bei jų kvalifikacijos kėlimą;

19) nagrinėja juridinių ir fizinių asmenų prašymus, pasiūlymus, pareiškimus ir skundus, konsultuoja kitas institucijas saugomų teritorijų planavimo, apsaugos ir tvarkymo klausimais, bendradarbiauja su valstybės ir savivaldos institucijomis bei įstaigomis, bendruomenėmis, nevyriausybinėmis organizacijomis;

20) atlieka kitas įstatymų, kitų teisės aktų ir savo nuostatuose numatytas funkcijas.

6. Valstybinių kultūrinių rezervatų ir istorinių nacionalinių parkų, valstybinių kultūrinių draustinių ir kultūros paveldo objektų apsaugą bei tvarkymą organizuoja Kultūros ministerija per įsteigtas biudžetines įstaigas – valstybinių kultūrinių rezervatų ir istorinių nacionalinių parkų direkcijas. Vykdyti valstybinių kultūrinių rezervatų direkcijų funkcijas gali biudžetinės įstaigos – nacionaliniai muziejai, jeigu jie veikia šių rezervatų teritorijose, ir jų nuostatuose yra numatytos tokios funkcijos.

7. Regioninių parkų direkcijas taip pat gali steigti savivaldybių tarybos. Apsaugos ir tvarkymo veiklą savivaldybių draustiniuose ir savivaldybių paveldo objektuose organizuoja savivaldybės.

8. Apsaugos ir tvarkymo veiklą valstybiniuose rezervatuose, valstybiniuose parkuose ir biosferos rezervatuose įgyvendina saugomų teritorijų direkcijos – biudžetinės įstaigos. Saugomų teritorijų direkcijos pagal kompetenciją atlieka šias funkcijas:

1) vykdo kraštovaizdžio ir gamtos vertybių stebėseną (monitoringą) ir taikomuosius mokslinius tyrimus, susijusius su kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės bei kultūros paveldo objektų išsaugojimu, rekreacine ir kita veikla, kaupia informaciją kraštovaizdžio kompleksų, gamtos ir kultūros paveldo objektų apsaugos, teritorijos rekreacinio naudojimo ir kitose srityse;

2) vykdo kraštovaizdžio, gamtos ir nekilnojamojų kultūros vertybių apsaugą ir tvarkymą;

3) rengia saugomų teritorijų strateginio planavimo dokumentus;

4) skatina pažintinį turizmą, racionalų gamtos išteklių naudojimą, teritorijos ar jos atitinkamų dalių pritaikymą lankymui, rekreacinį naudojimą, tvarkymą ir nuolatinę priežiūrą, organizuoja saugomos teritorijos lankytojų aptarnavimą;

5) įgyvendina tvarkymo planuose numatytas priemones;

6) organizuoja ir/ar vykdo saugomų buveinių ir rūšių apsaugos priemones, įgyvendina specialias apsaugos ir tvarkymo priemones direkcijai priskirtose rezervatinėse apyrbėse, valstybiniuose draustiniuose, paveldo objektuose, biosferos poligonuose, atkuriamuosiuose ir genetiniuose sklypuose, taip pat „Natura 2000“ tinklo teritorijose, teikia duomenis Saugomų rūšių informacinei sistemai apie saugomas rūšis, jų augavietes ir radavietes;

7) vykdo prevencinę veiklą saugomos teritorijos apsaugos ir naudojimo tvarkos pažeidimams išvengti, kontrolę taip, kad fizinių ir juridinių asmenų veikla teritorijoje atitiktų nustatytą saugomos teritorijos apsaugos ir naudojimo tvarką;

8) rengia, įgyvendina, administruoja, dalyvauja įgyvendinant ir administruojant projektus, finansuojamus įvairių fondų lėšomis;

9) dalyvauja teritorijų planavimo dokumentų ir statinių projektų rengimo bei derinimo procese ir planuojamos ūkinės veiklos poveikio saugomoms teritorijoms ir „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatyme;

10) informuoja visuomenę apie saugomos teritorijos kraštovaizdžio būklę, rengiamas tikslines programas bei taikomas apsaugos ir tvarkymo priemones, numatomus apsaugos ir naudojimo režimo pakeitimus;

11) organizuoja paslaugų, susijusių su direkcijos veiklos tikslų ir funkcijų įgyvendinimu, teikimą;

12) teikia informaciją ir konsultuoja savo kompetencijos klausimais saugomos teritorijos žemės valdytojus, naudotojus, kitus fizinius ir juridinius asmenis;

13) organizuoja švietėjiškus, kultūrinius renginius, propaguoja ir remia krašto materialios ir dvasinės kultūros paveldą, jo apsaugą;

14) kartu su švietimo įstaigomis rengia ir vykdo jaunimo ir suaugusiųjų švietimo programas aplinkos ir paveldo apsaugos, kultūros srityse;

15) bendradarbiauja su valstybės ir savivaldos institucijomis, taip pat vietos bendruomenėmis, visuomeninėmis organizacijomis;

16) pagal kompetenciją palaiko ryšius su atitinkamomis užsienio valstybių institucijomis bei tarptautinėmis organizacijomis;

17) vykdo kitas įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestas funkcijas.

9. Apsaugos ir tvarkymo veiklai valstybiniame parke ar biosferos rezervate koordinuoti sudaroma jungtinė taryba iš saugomos teritorijos direkcijos, atitinkamų savivaldybių administracijų, regionuose veikiančių aplinkos apsaugos, kultūros paveldo institucijų teritorinių padalinių, miškų urėdijų, valstybiniame parke ar biosferos rezervate veikiančių vietos bendruomenių ir nevyriausybinų organizacijų atstovų. Jungtinėje taryboje gali būti kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų atstovai. Jungtinės tarybos sudarymo tvarką ir veiklos aprašą nustato Vyriausybės įgaliotos institucijos. Valstybinio parko ar biosferos rezervato jungtinė taryba svarsto ir teikia pasiūlymus svarbiausiais valstybinio parko apsaugos ir tvarkymo organizavimo klausimais.

10. Valstybinių rezervatų, valstybinių parkų ir biosferos rezervatų moksliniams tyrimams, stebėjimams, svarbiausiems teritorijų planiniams ir (ar) architektūriniais sprendiniais nagrinėti ir muziejiniam darbui koordinuoti gali būti sudaromos mokslinės ar kitos patariamios konsultacinės tarybos, pagal kompetenciją atstovaujamos kraštovaizdžio, biologinės įvairovės ir kultūros paveldo apsaugos, architektūros, rekreacijos organizavimo bei socialinės ir ekonominės srities specialistų.

11. Pagal kompetenciją specialias apsaugos ir tvarkymo priemones „Natura 2000“ tinklo teritorijose įgyvendina miškų urėdijos, savivaldybių ir kitos institucijos.

12. Ekologinės apsaugos zonų priežiūrą vykdo institucijos, atsakingos už šių zonų nustatymą.“

14 straipsnis. 29 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 29 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Valstybinių parkų ir kitų pritaikytų lankymui saugomų teritorijų lankymas gali būti apmokestinamas platinant lankytojo bilietus, kurių kaina nustatoma atsižvelgiant į lankymui skirtos infrastruktūros išlaikymo sąnaudas ir lankytojams teikiamų paslaugų savikainą, o išimtiniais atvejais – atsižvelgiant į būtinybę reguliuoti lankytojų srautą. Saugomas teritorijas ar jų dalis, kurių lankymas apmokestinamas platinant lankytojo bilietus, ir lankytojų bilietų kainą ir platinimo tvarką nustato Vyriausybės įgaliotos institucijos. Už valstybinių parkų ir kitų saugomų teritorijų lankymą surinktos lėšos naudojamos šioms teritorijoms saugoti, tvarkyti, infrastruktūrai lankytojams įrengti, prižiūrėti ir atnaujinti.“

15 straipsnis. 30 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 30 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Žemės naudojimo ir žemės savininkų, valdytojų bei naudotojų, gamtos išteklių naudotojų ir lankytojų veiklos, reglamentuojamos pagal šio Įstatymo 5 straipsnyje nurodytus dokumentus, kontrolę saugomose teritorijose pagal kompetenciją vykdo valstybiniai aplinkos apsaugos inspektoriai, valstybiniai saugomų teritorijų pareigūnai, valstybiniai miškų pareigūnai, valstybiniai žemės tarnybų pareigūnai, teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucijų ir statybos valstybinės priežiūros pareigūnai ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos pareigūnai.“

2. Pakeisti 30 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Saugomų teritorijų valstybinę kontrolę reglamentuoja ir valstybinių saugomų teritorijų pareigūnų uždavinius bei funkcijas nustato Valstybinės saugomų teritorijų apsaugos kontrolės nuostatai. Šiuos nuostatus ir saugomų teritorijų direkcijų pareigybių, kuriose dirbantiems valstybės tarnautojams suteikiamos valstybinių saugomų teritorijų pareigūnų galios, sąrašą tvirtina Vyriausybės įgaliotos institucijos.“

3. Pakeisti 30 straipsnio 3 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) įstatymų nustatyta tvarka surašyti administracinių nusižengimų protokolus, aktus ir kitokius nustatytos formos dokumentus, įstatymų nustatyta tvarka nagrinėti administracinių nusižengimų bylas ir skirti administracines nuobaudas už šio Įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimų pažeidimus, numatytus Administracinių nusižengimų kodekse, apskaičiuoti aplinkai padarytą žalą pagal teisės aktais nustatytas metodikas, nustatyti žalos atlyginimo terminą ir siūlyti pažeidėjui ją atlyginti gera valia, o per nustatytą terminą jam neatlyginus žalos pareikšti ieškinį teisme dėl padarytos aplinkai žalos atlyginimo;“

4. Pakeisti 30 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Valstybiniuose parkuose, valstybiniuose draustiniuose, biosferos rezervatuose, biosferos poligonuose, valstybinių gamtinių rezervatų buferinės apsaugos zonose ir „Natura 2000“ tinklo teritorijose Vyriausybės įgaliota institucija gali drausti arba riboti motorinių transporto priemonių ir plaukiojimo priemonių naudojimą ir judėjimą, nustatyti leidimų įvažiuoti į saugomas teritorijas motorinėmis transporto priemonėmis arba plaukimo plaukiojimo priemonėmis, įskaitant už mokestį, išdavimo tvarką, medžioklę, žvejybą, grybų ir augalų, taip pat jų dalių rinkimą, saugomų objektų naudojimą ir lankymą. Vyriausybės įgaliota institucija, nustatydamą mokamų leidimų įvažiuoti į saugomas teritorijas motorinėmis transporto priemonėmis arba plaukti plaukimo plaukiojimo priemonėmis kainą, atsižvelgia į lankymui skirtos infrastruktūros išlaikymo sąnaudas ir lankytojams teikiamų paslaugų savikainą, o išimtiniais atvejais – į būtinybę reguliuoti lankytojų srautą.“

16 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 31 straipsnio 8 dalį 5 punktu:

„5) padalijant miškų ūkio paskirties žemės sklypą atskiriama jo dalis, kurioje yra žemės ūkio naudmenos ir kurioje saugomos teritorijos specialiojo teritorijų planavimo dokumento sprendiniai numato naują statybą.“

2. Papildyti 31 straipsnio 9 dalį 4 punktu:

„4) padalijant žemės sklypą atskiriama jo dalis, kurioje draustinio tvarkymo plano sprendiniai numato naują statybą;“

3. Papildyti 31 straipsnio 9 dalį 5 punktu:

„5) padalijant žemės sklypą atskiriama jo dalis, reikalinga buvusiai sodybai atstatyti.“

4. Pakeisti 31 straipsnio 10 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) žemės sklypas yra skirtingo funkcinio prioriteto arba kraštovaizdžio tvarkymo zonose ir vienoje iš jų valstybinio parko planavimo schemeje (ribų ir tvarkymo plane) numatyta statybų galimybė;“

5. Papildyti 31 straipsnio 10 dalį 6 punktu:

„6) padalijant žemės sklypą atskiriama jo dalis, reikalinga buvusiai sodybai atstatyti.“

17 straipsnis. 32 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 32 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Žemės savininkai, valdytojai ir naudotojai, kurių žemės valdose numatoma steigti saugomą teritoriją, keisti esamų saugomų teritorijų statusą ar jų ribas, nustatyti apribojimus arba pakeisti esamus, apie tai informuojami raštu jų deklaruotos gyvenamosios vietos ar buveinės adresu, nurodant galimybes susipažinti su rengiamais saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentais. Jeigu tokie asmenys nėra deklaravę gyvenamosios vietos Lietuvos Respublikoje, jie informuojami per savivaldybės interneto tinklalapį. Informacija žemės savininkams, valdytojams ir

naudotojams pateikiama Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka rengiant saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentus.“

2. Pakeisti 32 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Žemės ir kito nekilnojamojo turto savininkai ir valdytojai turi teisę pasiūlymus dėl rengiamų teritorijų planavimo dokumentų, kuriais numatoma steigti saugomas teritorijas, keisti esamų saugomų teritorijų ribas ar statusą, nustatyti ar keisti veiklos apribojimus, Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka pateikti planavimo organizatoriui.“

3. 32 straipsnio 4 dalį pripažinti netekusia galios.

4. 32 straipsnio 14 dalį pripažinti netekusia galios.

18 straipsnis. Įstatymo papildymas 32¹ straipsniu

Papildyti įstatymą 32¹ straipsniu:

„32¹ straipsnis. Kompensacijos už saugomose teritorijose nustatytus veiklos apribojimus

1. Už saugomose teritorijose nustatytus veiklos apribojimus išmokamos vienkartinės arba kasmetinės kompensacijos.

2. Vienkartinės kompensacijos išmokamos:

1) privataus miško savininkams, kurių miško valdose po nuosavybės teisių įgijimo įsteigiama nauja saugoma teritorija, pakeičiamos esamų saugomų teritorijų ribos arba nustatomi nauji veiklos apribojimai, dėl kurių uždraudžiamas brandžių medynų kirtimas arba reikalaujama dalį kirstinų medžių palikti neiškirstus, kompensuojamos pajamos, kurios galėjo būti gautos pardavus medieną rinkoje, atimant iš jų vidutines medienos ruošos sąnaudas. Kompensacija apskaičiuojama taikant vidutines medienos rinkos kainas ir vidutines medienos ruošos sąnaudas tais metais, kai privataus miško savininkas pateikia prašymą apskaičiuoti ir išmokėti kompensaciją, kuri jis gali pateikti ne anksčiau kaip tais metais, kai miškas pasiekia pagrindinių kirtimų amžių, taikytą iki veiklos apribojimų nustatymo. Jeigu nuosavybės teisės į miško žemę buvo įgytos vėliau nei saugoma teritorija buvo įsteigta ar veiklos apribojimai buvo nustatyti, tokiu atveju kompensacija išmokama tik tuo atveju, jeigu privataus miško savininkui miško plotas pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymą buvo grąžintas natūra;

2) privačios žemės savininkams ir valstybinės žemės nuomininkams, kurie iki saugomos teritorijos įsteigimo, esamos saugomos teritorijos ribų pakeitimo ar veiklos esamoje saugomoje teritorijoje reglamentavimo pakeitimo buvo pradėję rengti ar turėjo parengę teritorijų planavimo dokumentus ar ūkinės veiklos projektus, kurie nebegalės būti patvirtinti, arba anksčiau patvirtinti dokumentai ar ūkinės veiklos projektai negalės būti toliau įgyvendinami, arba turės būti keičiami dėl nustatytų naujų veiklos saugomoje teritorijoje apribojimų. Šiuo atveju kompensuojamos teritorijų planavimo dokumentų rengimo, jų keitimo išlaidos, taip pat likviduojamų objektų atkuriamoji turto vertė, atimant tolesniam naudojimui tinkamo turto vertę (vertes apskaičiuojant Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo nustatyta tvarka).

3. Kasmetinės kompensacijos išmokamos:

1) privataus miško savininkams, kurių miško valdose po nuosavybės teisių įgijimo įsteigiama nauja saugoma teritorija, pakeičiamos esamų saugomų teritorijų ribos arba nustatomi nauji veiklos apribojimus, dėl kurių atidedamas vėlesniam laikui brandžių medynų kirtimas arba reikalaujama dalį kirstinų medžių palikti neiškirstus kirtimų atidėjimo laikotarpiui, kompensuojami pajamų netekimo nuostoliai, kurie apskaičiuojami kaip vidutinės metinės palūkanos, mokamos einamaisiais metais Lietuvos komerciniuose bankuose už ilgalaikius (nuo 2 metų) terminuotus indėlius, naujai priimtus iš ne finansų bendrovių ir namų ūkių (jeigu nurodytos rūšies indėlių palūkanų norma einamaisiais metais Lietuvos komerciniuose bankuose yra neigiama, kompensacija nemokama). Palūkanos apskaičiuojamos nuo negautų pajamų, kurios galėjo būti gautos iškirtus kirstinus medžius ir pardavus medieną rinkoje, atimant iš jų vidutines medienos ruošos sąnaudas. Negautos pajamos apskaičiuojamos taikant vidutines medienos rinkos kainas ir vidutines medienos ruošos sąnaudas tais metais, kai privataus miško savininkas pateikia prašymą apskaičiuoti ir išmokėti kompensaciją, kuri

jis gali pateikti ne anksčiau kaip tais metais, kai miškas pasiekia pagrindinių kirtimų amžių, taikytą iki veiklos apribojimų nustatymo. Jeigu nuosavybės teisės į miško žemę buvo įgytos vėliau nei saugoma teritorija buvo įsteigta, pakeistos esamos saugomos teritorijos ribos ar veiklos apribojimai buvo nustatyti, tokiu atveju kasmetinės kompensacijos išmokamos tik, jeigu privataus miško savininkui miško plotas pagal Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymą buvo grąžintas natūra;

2) žemės ūkio veiklos subjektams, kurių valdose po nuosavybės ar žemės naudojimo teisių įgijimo įsteigiama nauja saugoma teritorija, pakeičiamos esamos saugomos teritorijos ribos arba nustatomi nauji žemės ūkio veiklos apribojimai, dėl kurių jie iš sklypų, patenkančių į tokias saugomas teritorijas, gauna mažesnes pajamas. Šiuo atveju kompensuojama kasmet prarandamų pajamų dalis. Kasmetinė kompensacija už žemės plotą, kuriame buvo nustatyti žemės ūkio veiklos apribojimai, išmokama 10 metų. Jeigu nuosavybės teisės į žemę buvo įgytos vėliau nei saugoma teritorija buvo įsteigta, pakeistos esamos saugomos teritorijos ribos ar veiklos apribojimai buvo nustatyti, tokiu atveju kasmetinės kompensacijos išmokamos tik tuo atveju, jeigu žemės savininkui žemės plotas pagal Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymą buvo grąžintas natūra.

4. Kompensacijos nemokamos:

1) žemės įsigijimo saugomoje teritorijoje po jos įsteigimo atveju ar nuosavybės teisių į kitoje vietovėje turtėtą nekilnojamąjį turtą atkūrimo ir perdavimo neatlygintinai nuosavybėn lygiaverčio turėtajam žemės sklypo saugomoje teritorijoje atveju, išskyrus kompensacijas už tuos naujus apribojimus, kurie buvo nustatyti po žemės įsigijimo arba nuosavybės teisių atkūrimo;

2) už veiklos apribojimus, nustatytus bendrosios ekologinės apsaugos zonose, išskyrus atvejus, kai įsteigus konservacinės apsaugos prioriteto, atkuriamosios apsaugos prioriteto arba kompleksinę saugomą teritoriją, žemės sklypuose, patenkančiuose į bendrosios ekologinės apsaugos zoną, nustatomi papildomi veiklos apribojimai (viršijantys reikalavimus, keliamus tokiomis pačiomis sąlygomis bendrosios ekologinės apsaugos zonose kitose vietovėse), kasmetinė kompensacija mokama už šiuos papildomus veiklos apribojimus.

5. Kompensacijų lėšų šaltiniai:

1) kompensacija mokama iš valstybės biudžeto lėšų, kai saugomą teritoriją įsteigė, esamos saugomos teritorijos statusą pakeitė, veiklos apribojimus nustatė arba pakeitė valstybės institucija;

2) kompensacija mokama iš savivaldybės biudžeto lėšų, kai saugomą teritoriją steigia, esamos saugomos teritorijos statusą keičia, veiklos apribojimus nustato arba keičia savivaldybės taryba;

3) kompensacijos teisės aktų nustatyta tvarka gali būti mokamos iš Europos Sąjungos fondų arba kitų finansavimo šaltinių lėšų, kai kompensuojama už „Natura 2000“ tinklo teritorijose nustatytus veiklos apribojimus.

6. Kompensacijos gali būti išmokamos iš skirtingų finansavimo šaltinių lėšų, tačiau tuo pačiu metu kompensacijos konkrečiame žemės sklype už tuos pačius veiklos apribojimus ir jų sukeltus praradimus, negali būti paskirtos iš kelių finansavimo šaltinių lėšų.

7. Kompensacijų už saugomose teritorijose nustatytus veiklos apribojimus apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarką nustato Vyriausybė.

8. Šiame straipsnyje nustatytas reglamentavimas taip pat taikomas kompensuojant už apribojimus, kurie šio Įstatymo nustatytais atvejais nustatomi su žemės savininku ar valdytoju sudarant apsaugos sutartis dėl veiklos apribojimų, konkrečių žemės, miško bei vandens telkinio naudojimo sąlygų.“

19 straipsnis. Įstatymo priedo pakeitimas

1. Pakeisti Įstatymo priedo 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1. 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (kodifikuota redakcija) (OL 2010 L 20, p. 7) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. gegužės 13 d. Tarybos direktyva 2013/17/ES (OL 2013 L, p. 193).“

2. Papildyti Įstatymo priedą 3 punktu:

„3. 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 8 tomas, p. 357) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB (OL 2009 L 140, p. 114).“

20 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis Įstatymas, išskyrus šio straipsnio 5 dalį, 2 straipsnio 1 dalį ir 19 straipsnį, įsigalioja 2016 m. gegužės 1 d.

2. Šio straipsnio 5 dalis, Įstatymo 2 straipsnio 1 dalis ir 19 straipsnis įsigalioja 2016 m. vasario 1 d.

3. Saugomų teritorijų individualūs apsaugos reglamentai, patvirtinti Vyriausybės įgaliotų institucijų iki šio Įstatymo įsigaliojimo, galioja tol, kol jie pripažįstami netekusiais galios juos patvirtinusios institucijos sprendimu. Šiuos reglamentas patvirtinusi institucija pripažįsta juos netekusiais galios, kai etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo sprendiniai nustatomi valstybinių parkų planavimo schemose (ribų ir tvarkymo planuose).

4. Asmenų teisės, įgytos pagal iki šio Įstatymo įsigaliojimo išduotus statybos ar kitus ūkinės veiklos leidimus arba patvirtintus teritorijų planavimo dokumentus, susijusios su šiuo Įstatymu uždraudžiama veikla saugomose teritorijose, realizuojamos pagal minėtų leidimų išdavimo ar teritorijų planavimo dokumentų patvirtinimo dieną galiojusį teisinį reglamentavimą.

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir jos įgaliotos institucijos iki 2016 m. balandžio 30 d. priima šio Įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas